Jurnal de psihanalist

Vasile Dem. Zamfirescu

Jurnal de psihanalist

Vasile Dem. Zamfirescu

TREI

Editori
Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

Redactare
Alin Croitoru

Lector
Michi Lucescu

Copertă
Andrei Gamarț

Director producție
Cristian Claudiu Coban

Corectură
Oana Aanei

DTP
Dan Crăciun

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ZAMFIRESCU, VASILE DEM.
Jurnal de psihanalist / Vasile Dem. Zamfirescu. - București : Editura Trei, 2025
ISBN 978-606-40-2580-7

821.135.1

Copyright © Editura Trei, 2025,
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
E-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-2580-7

Cuprins

Întâlniri zilnice cu inconștientul 13

1999

Autoanaliză: un coșmar cu sens neașteptat 19

2000

Mi-am cam mutat analiza acasă 21

Mă dezvolt aici 24

Mesaje din inconștientul colectiv? 25

Am încheiat trecerea de la comunism
la capitalism 27

Vorbim în același timp 28

Jobul meu ca psihanalist 30

Autoanaliză: oedipul meu după 14 ani 33

Sirena și iepurele 35

2001

Autoanaliză 36

În ședința de luni 38

Un insight tulburător 40
Autoanaliză: m-am împăcat cu tatăl meu 42
Funcția orgasmului 44
Transfer de transfer 46
Fenomene paranormale în psihanaliză? 49

2002

Recuperarea oedipului 51
Un vis oribil 54
Fratele, nu tatăl 57
Milionarii și psihanaliza 59
Final de analiză? 60
Sindromul cavalerului 62
După vacanța de vară 64

2003

Vise de final 67
Desomatizare 69
Un vis inaugural 70
Aflu lucruri noi 72
Anatomia unui transfer patern 74
Copilul nostru 77

2005

Un act ratat edificator 79

2012

M-am hotărât… să-mi citesc dosarul 81
De la rușinea sexuală la rușinea existențială 85
VDZ-eul 87
La cursul de psihoterapie 93
Coșmar cu stafii 96
Urât de două ori în aceeași zi 100

2013

Autoanaliză: ascendență boierească? 103
O erecție de 30 de centimetri 106
Premiul cel mare 109
Am bătut patul pe loc 111
Autoanaliză: în preziua operației 113
Autoanaliză: idealizările mele 115
A fi psihanalist înseamnă a lucra în transfer 120
Inconștientul psihanalistului 121

2014

În dimineața asta mi-am dat seama 125
Iubirea de transfer poate fi sublimată! 129
Autoanaliză: inconștientul bun 155

2017

Fragment de autoanaliză 157
După ce analizanda… 163

2018

Misterele psihanalizei 165
Un transfer matern negativ 170
Autoanaliză 174
Fețe ale oedipului 178

2019

Revanșa onirică 185
De la fotoliu la divan 187

2020

Am intrat în oedip! 191
Când psihanalistul plânge 193
Oedipul perfect 195
Vineri, în ultima zi 203

2021

Vis contratransferențial 204
De la negarea realității la negarea de sine 207
Un vis cu mascați! 210
Frumușelul meu! 213
N-o să vă placă visul meu! 215

Autoanaliză: o victorie asupra narcisismului 216

2022

Isus a fost femeie! 221
Cum vindecă psihanaliza 223
Bilanț spontan 227

2023

Ora de astăzi cu Sofia 229
Un act ratat compus 232
O explicație pentru procrastinare 235

2024

S-a întors Liviu! 236
Când corpul vorbește prin vis 240
Un insight la telefon 243
Final de analiză 246
Un moment de analiză mutuală 247

2025

În loc de încheiere 249

Mulțumiri 253

Tuturor celor care au dorit să-i însoțesc în aventura cunoașterii propriului inconștient și care, la rândul lor, m-au ajutat să mă cunosc mai bine la nivel profund.

Cuvânt-înainte

Întâlniri zilnice cu inconștientul

Prima întâlnire cu inconștientul a avut loc în timpul analizei personale, pe care am descris-o în volumul *În căutarea sinelui*. Reacțiile provocate de această întâlnire au variat de la surprindere, contrariere, disconfort până la entuziasmul asociat revelațiilor.

Fie că am vrut să cunosc și alte zone ale inconștientului meu, fie că nu am mai reușit să mă desprind de fascinația exercitată de această lume paralelă conștiinței, lume guvernată de cu totul alte legi, fie ambele, fapt este că imediat după încheierea analizei personale în 1988 am început să practic psihanaliza, așa cum se putea atunci, clandestin. Întrucât analiza personală reprezintă elementul central al formării psihanalistului, după 1989, anul care a marcat căderea comunismului și totodată

legalizarea psihanalizei ca un corpus ideatic și practică de clinică, m-am numărat printre membrii fondatori ai Societății Române de Psihanaliză (1990). În noul context, mi-am completat formarea cu noi orizonturi teoretice și numeroase supervizări oferite de psihanaliștii din Occident, care ne vizitau cu regularitate în anii '90.

În 1999, am devenit membru direct al Asociației Psihanalitice Internaționale (IPA), fondată de însuși Freud în 1910. Sintagma „membru direct" se referă la modalitatea evaluării: cele două cazuri clinice prezentate de candidat sunt apreciate de doi psihanaliști formatori și supervizori, desemnați în acest scop. În cazul meu, Peter Blos Jr și Michael Rotmann. Apartenența la IPA, una dintre cele mai importante asociații psihanalitice din lume, poate fi realizată și indirect, fără evaluare, prin simpla afiliere la o asociație națională componentă IPA.

Treptat, pe măsură ce numărul orelor petrecute în cabinet a crescut constant, întâlnirile cu inconștientul au devenit zilnice, timp de mai multe ore, fapt care mi-a permis să-i cunosc noi fațete și conținuturi, din ce în ce mai profunde și mai neașteptate.

Am notat în *Jurnal* doar momente cairotice din analize sau din autoanaliza mea, și nu procese complete („cazuri"). Cu alte cuvinte, am redat vise, acte ratate, transferuri (proiectarea tiparelor inconștiente ale analizandului asupra analistului), reacția mea inconștientă ca psihanalist la proiecțiile analizanților (contratransferul) — toate, modalități privilegiate de manifestare a inconștientului în ora de psihanaliză — precum și interpretarea lor, ceea ce face inconștientul conștient, extinde Eul și crește forța sa în câmpul psihic dar, mai ales, generează schimbarea psihică.

Dintre umbrele Hadesului psihic, primele care m-au întâmpinat au fost dorințele oedipiene refulate, cu toate nuanțele cunoscute mie (oedipul pozitiv, negativ sau inversat, complet sau nedezvoltat). Am fost tentat atunci să-mi spun că mi s-a revelat cel mai important aspect al inconștientului românilor. Însă destul de repede, doar la câțiva ani de la începerea activității de psihanalist, peisajul inconștientului autohton a început să se schimbe: din spatele oedipului, influențându-l considerabil, s-a conturat tot mai clar o altă dimensiune a inconștientului meu și conaționalilor mei, și anume

deficitul narcisic, care avea să devină precumpănitor. La începutul vieții, insuficienta empatie din partea părinților poate lăsa nesatisfăcute necesități psihice vitale, cum ar fi aceea de a fi oglindit, care se cufundă în inconștient ca un gol al sinelui. Surpriza pe care mi-a oferit-o autoanaliza care a însoțit permanent analizele conduse de mine tocmai aceasta a fost, de a constata că oedipul meu s-a grefat pe un fond de deficit narcisic. De aceea, o psihanaliză reușită nu se poate limita la oedip, ci trebuie să coboare spre curenții adânci ai filonului narcisic, însoțitor constant al dezvoltării pulsionale, la a cărei modulare contribuie permanent.

Deși imaginea despre inconștient oferită de *Jurnal* este inevitabil incompletă și fragmentară, câteva dintre liniile sale de forță se conturează clar, ceea ce ar putea răspunde curiozității studenților la psihologie, psihoterapeuților și oricărui cititor interesat de profunzimile vieții psihice și dinamica sa.

⁂

Respectarea principiului confidențialității am realizat-o în felul următor: realitatea psihanalizelor pe care le-am condus a constituit doar punctul

de plecare; materialul brut a trecut printr-un proces de anonimizare și ficționalizare, iar rezultatul a fost supus aprobării analizandului din a cărui analiză a fost extras. Când nu a fost posibil să identific sursa unei notații importante, pentru că în momentul inițial nu a fost personalizată, am ficționalizat-o complet, reținând doar procesul inconștient, nu și detaliile concrete prin care s-a manifestat, înlocuite cu altele adecvate.

17 aprilie 1999

Autoanaliză: un coșmar cu sens neașteptat

Am visat că țin din nou un curs la Facultatea de Medicină, unde, în anii comunismului (anii ’70), la adăpostul unui curs de etică, vorbeam despre psihanaliză unor studenți inteligenți, interesați și informați. În vis, mai mulți studenți mă bruiau citind un text. La început am ignorat zgomotul, pentru ca apoi să declar: „Îmi dau seama că nu mă mai agreați și că trebuie să plec“.

M-am trezit cu o intensă senzație de neplăcere narcisică, indiciu al coșmarului. Prima mea reacție a fost de a respinge ideea „din cărți“ că și coșmarul exprimă o dorință. Dacă medicina simbolizează în vis psihanaliza, o disciplină paramedicală, atunci cum să-mi doresc să abandonez domeniul meu de suflet?

În seara dinaintea visului am primit pentru o întrevedere preliminară pe studenta cea mai bună

de la Psihologie, care mi-a cerut o analiză de formare. În timpul orei a domnit o „chimie“ evidentă. Încă o situație în care transferul pozitiv colorat erotic, în viața reală trăit ca iubire, este sublimat sub forma unei analize. Însă inconștientul meu și-ar fi dorit iubirea reală. De aceea a inițiat visul în care eram silit să renunț la psihanaliză, ceea ce ar fi deschis drumul pentru iubirea reală. Supraeul, cenzura, nu a fost de acord și a transformat totul în coșmar!